

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นก็เป็นที่หัวใจของการพัฒนาทั้งปวง ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนามนุษย์ สังคม ประเทศชาติและประชาคมโลกในทุกๆ ด้าน ทำให้คนไทยมีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล การศึกษาจึงเป็นความหวังของชาติที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคม ประเทศชาติ และประชาคมโลก ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 1- 127) ซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศในปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดและพัฒนาศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก โดยได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้หลายหมวดหลายมาตราที่สำคัญได้แก่ หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสถานะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิ ตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษา โดยเท่าเทียมกับบุคคลอื่น หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบาย ด้านศาสนา การศึกษา สังคม การสาธารณสุขและวัฒนธรรม มาตรา 80 ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย ด้านศาสนา การศึกษา สาธารณสุข สังคม และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้คือ มาตรา 80 (3) โดยได้บัญญัติไว้ว่า พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษาในทุกๆระดับทุกรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ความกตัญญูกตเวที ความอ่อนน้อมถ่อมตน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ราชกิจจานุเบกษา, 2545 : 16- 21) ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 ที่ว่าด้วย มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา มาตรา 47 ให้มีการประกันคุณภาพเพื่อ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและ ระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 บัญญัติให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา ต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกัน คุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มาตรา 49 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี และการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดจากเหตุผลที่ สำคัญหลายประการ กล่าวคือ เกิดจากกระแสเรียกร้องของสังคมที่ต้องการให้ผู้รับผิดชอบใน การจัดการศึกษาได้ทบทวนระบบการจัดการศึกษาใหม่เพราะที่ผ่านมา การจัดการศึกษา ของสถานศึกษายังไม่สามารถสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคมและประเทศชาติ ได้ จึงตระหนักถึงสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี นอกจากนี้ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ความเจริญ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรง เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจสังคม ได้คาดหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ไทยสามารถกลับมา แข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” คนไทย มีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก กรอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พัฒนาค้นให้มีคุณภาพ คุณธรรมนำความรอบรู้อย่างเท่าทัน นอกจากนี้แนวนโยบายภาครัฐ ในด้านการจัดการศึกษา ได้กล่าวถึง การเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีการพัฒนา รอบด้านโดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ตนเองโดยจัดให้มีมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาในส่วน รับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีแนวนโยบายในการปฏิรูปการศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 โดยที่องค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษามี 4 ด้าน คือ 1) การปฏิรูประบบ การบริหารและการจัดการ 2) หลักสูตร 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) การพัฒนาวิชาชีพ ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา โดยมียุทธศาสตร์การศึกษา คือ การกระจายอำนาจ การใช้แผนยุทธศาสตร์ การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายทุกภาคส่วนทุกองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

มีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรวมถึงการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา จึงถือเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ เป็นการสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งโลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ต้องเตรียมพร้อมที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่อคุณภาพของคน

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบที่ 2 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในปี 2549 ถึงปี 2551 ได้ดำเนินการประเมินโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 196 โรงเรียน โดยมีผลการประเมินดังนี้ สมควรรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 133 โรงเรียนและไม่สมควรรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 63 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. 2551 : 3)

โรงเรียนหนองหัวช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เป็นรอบที่ 2 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา พบว่า ด้านผู้เรียนอยู่ในระดับดี 5 มาตรฐาน ระดับพอใช้ 2 มาตรฐาน ด้านครูอยู่ในระดับดี 1 มาตรฐาน ระดับพอใช้ 1 มาตรฐานและด้านผู้บริหารได้ระดับดี ทั้ง 5 มาตรฐาน ค่าเฉลี่ยของผลประเมิน 2.69 โดยในภาพรวมของสถานศึกษา ไม่สมควรรับรองมาตรฐานการศึกษา (โรงเรียนหนองหัวช้าง. 2551 : 5-6)

จากผลการประเมินดังกล่าว โรงเรียนได้ประชุมคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหนองหัวช้างเพื่อแจ้งให้ทุกคนรับทราบและพิจารณาถึงผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบที่ 2 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พอสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานที่อยู่ในระดับดี จำนวน 11 มาตรฐาน ระดับพอใช้ จำนวน 3 มาตรฐาน จากมาตรฐานทั้งหมด 14 มาตรฐาน และค่าเฉลี่ยของผลประเมิน 2.69 มาตรฐานที่ต้องพัฒนา

คือมาตรฐานที่อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 3 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย ด้านผู้เรียนมีจำนวน 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 4 (ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์) และมาตรฐานที่ 6 (ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง) ด้านครูผู้สอนมีจำนวน 1 มาตรฐาน คือมาตรฐานที่ 9 (ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ)

จากมาตรฐานที่ต้องพัฒนา คือ ด้านผู้เรียน และด้านครูผู้สอน ซึ่งเป็นที่สิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรคของการดำเนินการแต่ละมาตรฐานและสะท้อนผลการปฏิบัติ ติดตามอย่างเป็นระบบมากขึ้นเพียงใด โดยเฉพาะมาตรฐานที่ต้องพัฒนามีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ถ้าด้านครูผู้สอน สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะทำให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางและการดำเนินการพัฒนามาตรฐานที่อยู่ในระดับ พอใช้ ให้ได้ระดับดีขึ้นและค่าเฉลี่ยของผลประเมิน จาก 2.69 ให้ได้ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 2.75 ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหนองหัวช้าง จึงได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาแบบการระดมพลังสร้างสรรค์ (AIC) และการนิเทศมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาสูงขึ้น (ระดับคุณภาพ ดีขึ้นไปและค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 2.75) สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ซึ่งส่งผลให้ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนหนองหัวช้าง เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก โรงเรียนหนองหัวช้าง ให้ได้รับการรับรอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนหนองหัวช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาการประกันคุณภาพภายนอก โรงเรียนหนองหัวช้างให้ได้รับการรับรอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนหนองหัวช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้วิจัย
- 2) ครูโรงเรียนหนองหัวช้าง จำนวน 3 คน
- 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนหนองหัวช้าง

จำนวน 9 คน

2.1.2 ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน

1) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ผ่านการรับรอง จำนวน 2 คน

2)ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

จำนวน 1 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางและการดำเนินการพัฒนา 2 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านผู้เรียนจำนวน 2 มาตรฐาน

3.1.1 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

3.1.2 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านครูผู้สอน จำนวน 1 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 23-26 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1991 : 167-170) ดำเนินการเป็นวงรอบ ดังนี้ คือ ศึกษา Best Practice แล้วดำเนินการพัฒนาในกรอบของโรงเรียน ตามขั้นตอน PAOR คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

5. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 (ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2552 ถึง 29 มกราคม 2553)

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายของนิยามศัพท์เฉพาะ ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาคุณภาพ หมายถึง การทำให้ลักษณะความดีประจำบุคคลหรือสิ่งของเจริญขึ้นหรือดีขึ้นกว่าเดิม เหมาะสมกับลักษณะงาน โดยบรรลุเป้าหมายที่กำหนดตามความพอใจให้กับผู้รับบริการ

2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติภารกิจ การปฏิบัติงาน จัดทำ หรือดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับเกณฑ์การประเมินคุณภาพของโรงเรียนหนองหัวช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ให้ดีขึ้น

3. มาตรฐานคุณภาพการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

4. หลังการประเมินภายนอก รอบที่ 2 หมายถึง ระยะเวลาหลังจากที่โรงเรียนหนองหัวช้าง ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ 2 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

5. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลไกหรือกระบวนการในการจัดการศึกษาที่ได้มีการวางแผนหรือจัดระบบไว้เป็นอย่างดีและมีการตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ว่าจะนำไปสู่การได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

6. การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

7. สภาพการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนหนองหัวช้าง หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานตามหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษาหรือลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนหนองหัวช้าง

8. การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก โรงเรียนหนองหัวช้าง หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติการปฏิบัติงาน จัดทำ หรือดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับเกณฑ์การประเมินคุณภาพของ โรงเรียนหนองหัวช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ให้ดีขึ้น

9. กลไกการประกันคุณภาพ โรงเรียนหนองหัวช้าง หมายถึง บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนหนองหัวช้างที่มีบทบาทหน้าที่ตลอดจนสนับสนุนงานประกันคุณภาพการศึกษา

10. กลไกในการจัดการศึกษา โรงเรียนหนองหัวช้าง หมายถึง บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนหนองหัวช้างเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะทำให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2. เป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุง มาตรฐานที่อยู่ในระดับพอใช้ ของโรงเรียนหนองหัวช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ให้ได้ระดับดีขึ้นไป

3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และโรงเรียนในสังกัด หน่วยงานอื่นที่สนใจ นำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY